

(১৯৮৬) ৩ এচ ছি আৰ ১০৩৮

অসম চৰকাৰ

বনাম

মুহিম বৰকটকী আৰু আন এজন

২০ অক্টোবৰ, ১৯৮৬

[ন্যায়াধীশ এ.পি. সেন আৰু বি.চি. ৰায়]

ভাৰতীয় দণ্ডবিধি, ১৮৬০: ধাৰা ৩৪, ৩০২ আৰু ৪৩৬ - অপৰাধ - মৃতকৰ মৃত্যুৰ
প্ৰাকমুহূৰ্তত দিয়া জবানবন্দী - অপৰাধীক দোষীসাব্যস্তকৰণ - বৈধতা।

সাক্ষ্য আইন, ১৮৭২: ধাৰা ৩২ - জুই লগাৰ ফলত গুৰুতৰভাৱে আঘাতপ্ৰাপ্ত হৈ
সাক্ষীৰ সন্মুখত দিয়া মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দী - সত্য আৰু নিৰ্ভৰযোগ্য নেকি?

ফৌজদাৰী কাৰ্যবিধি, ১৯৭৩: ধাৰা ৩১১- আৰক্ষী বিষয়া- আদালতৰ সাক্ষী হিচাপে
পৰীক্ষা কৰিব পৰা যাব নে নাই- সাক্ষীজনক স্বতন্ত্ৰ, স্বাৰ্থহীন, বিশ্বাসযোগ্য আৰু নিৰ্ভৰযোগ্য
বুলি পোৱা গৈছে।

গোচৰীয়া পক্ষই অভিযোগ কৰে যে অভিযুক্ত-উত্তৰদাতাসকলে মৃতকৰ দেহ আৰু
তেওঁৰ দোকানত কেৰাচিন তেল ঢালি জুই লগাইছিল, গোচৰীয়া পক্ষৰ ৪ নং আৰু ৬ নং
সাক্ষীয়ে জুই দেখা পাই ততাতৈয়াকৈ সেই ঠাইলৈ যায় আৰু দোকানৰ পৰা ওলাই অহা
মৃতকৰ দেহত লাগি থকা জুই নুমুৱায়, আৰু আৰক্ষীৰ সহকাৰী উপ-পৰিদৰ্শক চি ডব্লিউ ১,
যিয়ে আইন-শৃংখলৰ কৰ্তব্যত আছিল, তেওঁও একে সময়তে ঘটনাস্থলীলৈ আহি ঘটনাটো
প্ৰত্যক্ষ কৰে। মৃতকে এই সাক্ষীসকলৰ আগত মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তত দিয়া জবানবন্দীত উল্লেখ
কৰে যে উক্ত অভিযুক্ত দুজনে তেওঁৰ শৰীৰত কেৰাচিন তেল ঢালি জুই লগাই দিছিল। এজন

অভিযুক্তক দোকানত হাতেলোতে ধৰা হয় আনহাতে আনজন অভিযুক্তই পলায়ন কৰে। থানাৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত বিষয়াক ঘটনাৰ বিষয়ে টেলিফোনযোগে অৱগত কৰা হয়। মৃতকক চিকিৎসালয়লৈ লৈ যোৱা হয় যদিও তাত তেওঁৰ মৃত্যু হয়। তাৰ পিছত অভিযুক্তৰ বিৰুদ্ধে হত্যাকাণ্ড আৰু অগ্নিসংযোগৰ অপৰাধৰ গোচৰ পঞ্জীয়ন কৰা হয়। গোচৰীয়া পক্ষৰ ৪ আৰু ৬ নং সাক্ষীয়ে মৃতকে মৃত্যুৰ আগেয়ে কৰা জবানবন্দীৰ বিষয়ে দণ্ডাধীশৰ আগত ফৌজদাৰী কাৰ্যবিধি আইনৰ ১৬৪ ধাৰাৰ অধীনত দিয়া জবানবন্দীত উল্লেখ কৰে।

সত্ৰ আদালতে গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৪ আৰু আদালতে মতা সাক্ষী নং ১ৰ প্ৰমাণৰ লগতে ফৌজদাৰী কাৰ্যবিধি আইনৰ ১৬৪ ধাৰাৰ অধীনত লিপিবদ্ধ কৰা জবানবন্দীসমূহ বিবেচনা কৰাৰ পিছত মৃতকে দিয়া মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দী গ্ৰহণ কৰে আৰু অভিযুক্তক ভাৰতীয় দণ্ডবিধি আইনৰ ৩৪ ধাৰাৰ অধীনত ৩০২ ধাৰাত দোষী সাব্যস্ত কৰে আৰু তেওঁলোকক আজীৱন সশ্রম কাৰাদণ্ডৰ শাস্তি প্ৰদান কৰে। তেওঁলোকক ভাৰতীয় দণ্ডবিধি আইনৰ ৩৪ ধাৰাৰ অধীনতো দোষী সাব্যস্ত কৰি শাস্তি প্ৰদান কৰা হয়।

উচ্চ ন্যায়ালয়ে আপীলত অৱশ্যে লক্ষ্য কৰিছিল যে অভিযোজন পক্ষই আপীলকাৰীসকলৰ বিৰুদ্ধে অভিযোগ উত্থাপন কৰা অপৰাধসমূহ সন্দেহৰ উৰ্ধত প্ৰমাণ কৰাত ব্যৰ্থ হৈছে। গোচৰটোৰ সমগ্ৰ সাক্ষ্য পৰিস্থিতিগত আছিল কাৰণ এই ঘটনাৰ কোনো প্ৰত্যক্ষদৰ্শী নাছিল। মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তত দিয়া জবানবন্দী সন্দৰ্ভত গোচৰীয়া পক্ষৰ ৪ নং সাক্ষী একেবাৰে নিৰ্ভৰযোগ্য নাছিল, আৰু সেয়েহে অভিযুক্তৰ বিৰুদ্ধে দিয়া দোষী সাব্যস্তকৰণ আৰু শাস্তি বাতিল কৰা হৈছিল।

এই আদালতত ৰাজ্যই কৰা আপীলৰ বিৰোধিতা কৰি অভিযুক্ত-উত্তৰদাতাসকলে দাবী কৰে যে মৃতকে মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দী দিছিল বুলি দেখুৱাব পৰাকৈ কোনো প্ৰমাণ

নাছিল আৰু এনে জবানবন্দী আন সাক্ষীৰ সমৰ্থন নোহোৱাকৈ তেওঁলোকক দোষী সাব্যস্ত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত বিবেচনা কৰিব নোৱাৰি।

আপীলৰ অনুমতি দি আদালতে ৰায় দিয়েঃ- অভিযুক্তসকলক সত্ৰ আদালতে সঠিকভাৱে দোষী সাব্যস্ত কৰিছিল। গোচৰীয়া পক্ষই তেওঁলোকৰ বিৰুদ্ধে উত্থাপিত অভিযোগসমূহ যুক্তিসংগত সন্দেহৰ উৰ্ধত প্ৰমাণ কৰিছে। সেয়েহে উচ্চ ন্যায়ালয়ে অভিযুক্ত দুজনক নিৰ্দোষী বুলি প্ৰদান কৰা ৰায় আৰু আদেশ বাতিল কৰিবলগীয়া। [১০৪৮জি ১]

গুৰুতৰভাৱে আঘাতপ্ৰাপ্ত হোৱাৰ সময়তে মৃতকে মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দী প্ৰদান কৰিছিল, যত অভিযুক্ত দুজনক তেওঁৰ আক্ৰমণকাৰী বুলি স্পষ্টভাৱে জড়িত কৰা হৈছিল, সেয়া সত্য আৰু নিৰ্ভৰযোগ্য। [১০৪৮ই]

ইয়াত কোনা সন্দেহ নাই যে গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৪, ৫ আৰু ৬ আৰু আদালতে মতা সাক্ষী নং ১-য়ে জুই দেখাৰ লগে লগে ঘটনাস্থলীত উপস্থিত হৈছিল। তেওঁলোকে দেখিছিল যে দোকানখন জ্বলি আছে আৰু মৃতকৰ শৰীৰত জুই লাগি আছে। তাৰ পিছত গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৪ আৰু গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ১-য়ে সাক্ষ্য দিছে যে মৃতকে গাত জুই লগাৰ বাবে চিঞৰি আছিল আৰু তেওঁ স্পষ্টকৈ উল্লেখ কৰিছিল যে অভিযুক্ত দুজনে তেওঁৰ শৰীৰত কেৰাচিন ঢালি জুই লগাই দিছিল। লগতে ফৌজদাৰী কাৰ্যবিধি আইনৰ ১৬৪ নং ধাৰাৰ অধীনত গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৪ আৰু গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৬-য়ে সাক্ষ্য দিছে যে মৃতকে মৃত্যুৰ আগমুহূৰ্তত জবানবন্দী দিছিল। গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ২য়ে মৃতকৰ মৃতদেহৰ মৰণোত্তৰ পৰীক্ষাত উল্লেখ কৰিছে যে এনে ধৰণৰ জ্বলা-পোৰা আঘাতপ্ৰাপ্ত ব্যক্তি এজন হয়তো মৃত্যুৰ পূৰ্বে কিছু সময়ৰ বাবে চেতনা আছিল। সেয়েহে, এইটো নাকচ কৰিব নোৱাৰি যে মৃতকে শৰীৰত পোৰা আঘাতৰ পিছতো চেতনা আছিল আৰু তেওঁ কথা কব পাৰিছিল আৰু

মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তত জবানবন্দী দিছিল গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৪ আৰু আদালতে মতা সাক্ষী নং ১য়ে দিয়া সাক্ষ্যত পোৱা অনুসৰি। [১০৪৬এ-ডি; ১০৪৫ই]

আদালতে মতা সাক্ষী নং ১ক আদালতৰ সাক্ষী হিচাপে গণ্য কৰাৰ ক্ষেত্ৰত কোনো অসুবিধা নাই। সেয়ে ফৌজদাৰী কাৰ্যবিধি আইনৰ ধাৰা ৩১১ৰ অধীনত আদালতে মতা সাক্ষী নং ১ক কিয় আদালতৰ সাক্ষী হিচাপে পৰীক্ষা কৰা হৈছিল তাৰ যুক্তিসংগত কাৰণ নিৰ্ধাৰণ কৰিছে। তেওঁ এজন স্বতন্ত্ৰ, স্বাৰ্থহীন আৰু নিৰ্ভৰযোগ্য সাক্ষী হিচাপে বিবেচিত হৈছে। তেওঁ গোচৰৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ সাক্ষী আছিল আৰু তেওঁৰ সাক্ষ্য গোচৰৰ ন্যায্য সিদ্ধান্তৰ বাবে উপযুক্ত আছিল। তেওঁৰ সাক্ষ্যক আন এজন স্বতন্ত্ৰ আৰু স্বাৰ্থহীন সাক্ষী, আদালতে মতা সাক্ষী নং ৪, যিজনকো বিশ্বাসযোগ্য আৰু নিৰ্ভৰযোগ্য বুলি পোৱা গৈছিল, তেওঁৰ সাক্ষ্যই সম্পূৰ্ণ সমৰ্থন কৰিছে। সেয়েহে আদালতে মতা সাক্ষী নং ১ৰ সাক্ষ্য কেৱল এজন আৰক্ষী বিষয়া হোৱাৰ বাবে অবমূল্যায়ন কৰিব নোৱাৰি। [১০৪৬-ই-জি]

আপীল আদালতে অভিযোজন পক্ষৰ সাক্ষী নং ৪ৰ সাক্ষ্যৰ লগতে ফৌজদাৰী কাৰ্যবিধি আইনৰ ১৬৪ ধাৰাত লিপিবদ্ধ কৰা তেওঁৰ বক্তব্যক নাকচ কৰাটো সঠিক হোৱা নাই। মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দী সন্দৰ্ভত তেওঁৰ সাক্ষ্য কিয় বিবেচনা কৰা নহব সেই বিষয়ে প্ৰতিপক্ষসকলৰ হৈ এই সাক্ষীৰ সাক্ষ্যৰ সন্দৰ্ভত কোনো সমালোচনা কৰা হোৱা নাই। [১০৪৪এইচ; ১০৪৫এ-খ]

গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৪ আৰু আদালতে মতা সাক্ষী নং ১য়ে সাক্ষ্য দিছে যে অভিযুক্তসকলৰ এজনক ঘটনাস্থলীতে ৰাইজে আটক কৰিছিল, আনহাতে আনজন ঘটনাস্থলীৰ পৰা পলাই গৈছিল।

এই সকলোবোৰে একমাত্ৰ এটা সিদ্ধান্তত উপনীত কৰায় যে অভিযুক্ত দুজনে দোকানখনৰ লগতে মৃতকৰ ওপৰত কেৰাচিন ঢালি জুই লগাইছিল।

ৰামনাথ মধ্য প্ৰসাদ আৰু অন্যান্য বনাম মধ্যপ্ৰদেশ চৰকাৰ, এ আই আৰ ১৯৫৩ এছ চি ৪২০; খুশাল ৰাও বনাম বম্বে চৰকাৰ, [১৯৫৮] এছচিআৰ ৫৫২; কুছা আৰু অন্যান্য বনাম উৰিষ্যা চৰকাৰ, এ আই আৰ ১৯৮০ এছচি ৫৫৯ ৫৬২ অনুচ্ছেদ ৯; অসম চৰকাৰ বনাম মুয়াইজুদ্দিন আহমেদ, [১৯৮৩] ২ এছচিচি ১৪ ১৯ অনুচ্ছেদ ১০; আৰু জয়ৰাজ বনাম তামিলনাড়ু চৰকাৰ, এ আই আৰ ১৯৭৬ এছচি ১৫১৯ ১৫২২ অনুচ্ছেদ ১৬ উল্লেখ কৰা হৈছে।

ফৌজদাৰী আপীল অধিকাৰক্ষেত্ৰ: ফৌজদাৰী আপীল নং ২৭/ ১৯৮৬

গুৱাহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ফৌজদাৰী আপীল নং ৬৬/১৯৮৩ ত ৩১.১.১৯৮৫ তাৰিখে প্ৰদান কৰা ৰায় আৰু আদেশৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা।

আপীলকাৰী হৈ- এছ. কে. নন্দী,

প্ৰতিপক্ষৰ হৈ- আৰ. কে. গাৰ্গ, সুনীল কে. জৈন আৰু বিজয় হান্সৰিয়া

আদালতৰ ৰায়দান প্ৰদান কৰে-

ন্যায়াধীশ বি. চি. ৰয়- গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ে ফৌজদাৰী আপীল নং ৬৬/১৯৮৩ ত প্ৰদান কৰা ৰায় আৰু আদেশৰ বিৰুদ্ধে বিশেষ অনুমতিৰ প্ৰাপ্তিৰে এই আপীল দাখিল কৰা হৈছে যি আদেশেৰে অভিযুক্ত-প্ৰতিপক্ষ দুয়োজনকে ভাৰতীয় দণ্ডবিধি, ১৮৬০ৰ ধাৰা ৩০২ আৰু ৩৪ৰ লগতে ভাৰতীয় দণ্ডবিধিৰ ধাৰা ৪৩৬ আৰু ৩৪ৰ অধীনত কৰা দোষী সাব্যস্তকৰণৰ পৰা মুক্ত কৰা হৈছিল।

গোচৰীয়া পক্ষৰ গোচৰটো চমুকৈ হল যে ১৯৭৮ চনৰ ২ নৱেম্বৰৰ সন্ধিয়া প্ৰায় ৭ বজাত দুজন অভিযুক্ত-প্ৰতিপক্ষ মহিম চন্দ্ৰ বৰকটকী আৰু দুলু দত্তই নগেন দেৱ দোকানলৈ

আহিছিল আৰু দোকানখনৰ লগতে নগেন দেৰ দেহত কেৰাচিন তেল ঢালি জুই লগাই দিছিল। লগে লগে জুই লাগে আৰু দোকানখনৰ লগতে নগেন দেৰ শৰীৰতো জুই লাগিছিল। দোকানখন গেলামালৰ দোকান আছিল আৰু সেইখন যোৰহাট চহৰৰ ন-আলি পথত মেছাৰ্ছ বৰুৱা প্ৰিন্টাৰৰ সন্মুখত আছিল আৰু দোকানখনত চাউল, দাইল, চাবোন, সৰিয়হ তেল, কেৰাচিন তেল আদি সামগ্ৰী বিক্ৰী কৰা হৈছিল। নগেন দেই তেওঁৰ গোটেই শৰীৰ জ্বলন্ত অৱস্থাত দোকানখনৰ পৰা ওলাই আহিছিল। সাক্ষী -(অৰুণ বৰুৱা, প্ৰবীণ বৰুৱা আৰু কিৰণ শইকীয়াই জুই দেখি লৰালৰিকৈ ঘটনাস্থলীলৈ যায় আৰু নগেন দেৰ শৰীৰৰ পৰা জুই নুমুৱাই দিয়ে যদিও নগেন দেৰ গোটেই শৰীৰটোত পোৰা আঘাত হয়। কেইমিনিটৰ পিছত সহকাৰী উপ-পৰিদৰ্শক প্ৰদীপ জ্যোতি শৰ্মা ঘটনাস্থলীলৈ আহে আৰু তেওঁ নগেন দেৰ লগতে নগেন দেৰ দোকানতো জুই লগা প্ৰত্যক্ষ কৰে। ইয়াৰ উপৰিও গোচৰটোত কোৱা হৈছে যে নগেন দেয়ে সাক্ষীৰ আগত মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দী প্ৰদান কৰি কয় যে দুজন অভিযুক্ত মহিম বৰকটকী আৰু দুলু দত্তই তেওঁৰ শৰীৰত কেৰাচিন তেল ঢালি জুই লগাই দিছিল। গোচৰীয়া পক্ষই পুনৰ অভিযোগ কৰিছিল যে অভিযুক্ত দুজনকো ঘটনাস্থলীত পোৱা গৈছিল আৰু আচামী মহিম বৰকটকীক ঘটনাস্থলীত ৰাইজে আটক কৰিছিল আনহাতে আন এজন অভিযুক্ত দুলু দত্ত পলাই গৈছিল। আঘাতপ্ৰাপ্ত নগেন দেক লগে লগে চিকিৎসাৰ বাবে যোৰহাট অসামৰিক চিকিৎসালয়লৈ লৈ যোৱা হয়, কিন্তু চিকিৎসালয়ত তেওঁৰ মৃত্যু হয়। আচামী মহিম বৰকটকীক আৰক্ষীৰ সহকাৰী উপ-পৰিদৰ্শক প্ৰদীপজ্যোতি শইকীয়াই আৰক্ষীক গতাই দিয়ে। ঘটনাৰ খবৰ যোৰহাট আৰক্ষী থানাৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত বিষয়াই সন্ধিয়া ৭.১৫ বজাত টেলিফোনযোগে লাভ কৰে, যিয়ে ৭.১৫ বজাত ২.১১.১৯৭৮ তাৰিখৰ সাধাৰণ পঞ্জীৰ দৰজ নং ৪৭ লিপিবদ্ধ কৰে। চহৰখনৰ উপ-পৰিদৰ্শক শ্ৰী পি. খাতনিয়াৰক লগে লগে স্থানীয়ভাৱে তদন্ত কৰিবলৈ নিযুক্তি

দিয়া হয়। শ্ৰী পি. খাতনিয়াৰে ঘটনাস্থলীত স্থানীয়ভাৱে তদন্ত কৰি আচামী মহিম বৰকটকীক ঘটনাস্থলীত গ্ৰেপ্তাৰ কৰি থানালৈ লৈ যায়। তাৰ পিছত তেওঁ ঘটনাটোৰ তথ্য আৰক্ষী থানাৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত বিষয়াক জনায় যিয়ে ঘটনাটোৰ বিষয়ে ৰাতি ৮.১০ বজাত সাধাৰণ পঞ্জিৰ দৰজ নং ৫০-ৰ অধীনত লিপিবদ্ধ কৰে। ১৯৭৮ চনৰ ৩ নৱেম্বৰত পুৱা প্ৰায় ৭ বজাত শ্ৰী মণ্টু চন্দ্ৰ দে, মৃতক নাগেন দেৰ ভতিজাই যোৰহাট থানাত এজাহাৰ (প্ৰদৰ্শক ৫) দাখিল কৰে। তাৰ পিছত মহিম বৰকটকী আৰু দুলু দত্তৰ বিৰুদ্ধে হত্যাকাণ্ড আৰু অগ্নিসংযোগ কৰা অপৰাধৰ বাবে গোচৰ পঞ্জীয়ন কৰা হয়। শ্ৰীপ্ৰফুল্ল কুমাৰ খাতনিয়াৰৰ দ্বাৰা গোচৰৰ তদন্ত চলোৱা হয়। তদন্তকাৰী বিষয়াই সাক্ষী অৰুণ বৰুৱা আৰু কিৰণ শইকীয়াক ফৌজদাৰী কাৰ্যবিধি আইনৰ ধাৰা ১৬৪ৰ অধীনত তেওঁলোকৰ জৱানবন্দি লিপিবদ্ধ কৰিবলৈ আদালতলৈ প্ৰেৰণ কৰে। ন্যায়িক দণ্ডাধীশ শ্ৰীধৰ্ম শইকীয়াই ৭.১১.১৯৭৮ তাৰিখে এই দুজন সাক্ষীৰ জৱানবন্দি লিপিবদ্ধ কৰে।

সত্ৰ ন্যায়াধীশে লক্ষ্য কৰিছিল যে টেলিফোনযোগে পোৱা বাৰ্তাটো এক চাম্ফুস অপৰাধ সংঘটিত কৰাৰ তথ্য আছিল আৰু সেই বাৰ্তা আৰক্ষী থানাৰ সাধাৰণ পঞ্জীত দৰজ নং ৪৭ হিচাপে লিপিবদ্ধ কৰা হৈছিল। এই তথ্যৰ ভিত্তিত গোচৰৰ তদন্ত টাউন উপ-পৰিদৰ্শক শ্ৰী প্ৰফুল্ল কুমাৰ খাতনিয়াৰৰ ওপৰত ন্যস্ত কৰা হৈছিল আৰু সাধাৰণ পঞ্জীত ৪৭ নং দৰজ লিপিবদ্ধ কৰা হৈছিল আৰু তদন্তকাৰী বিষয়াই সেই নিশাই তদন্তৰ কাম আগবঢ়াইছিল। ১৯৭৮ চনৰ ৩ নৱেম্বৰত মণ্টু চন্দ্ৰ দেৰ পৰৱৰ্তী তথ্য তদন্তৰ সময়ত দিয়া বক্তব্যৰ বাহিৰে আন একো নহয় আৰু সেইবোৰ ফৌজদাৰী কাৰ্যবিধি আইনৰ ১৬২ নং ধাৰাৰ অধীনত পৰে। সেয়েহে এইটো ধৰা হৈছে যে প্ৰদৰ্শক ৫ক ঘটনাৰ প্ৰথম তথ্য প্ৰতিবেদন হিচাপে স্বীকৃতি দিব

নোৱাৰি। সাধাৰণ পঞ্জীত দৰজ নং ৪৭ যিটো প্ৰদৰ্শক-৭ হিচাপে প্ৰমাণিত হৈছে, সেয়া হৈছে ঘটনাৰ তথ্য জনোৱাৰ প্ৰথম প্ৰতিবেদন।

সত্ৰ ন্যায়াধীশে গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৪ অৰুণ বৰুৱা আৰু আদালতে মতা সাক্ষী নং ১ প্ৰদীপ জ্যোতি শৰ্মাৰ সাক্ষ্যৰ লগতে ৭.১১.১৯৭৮ তাৰিখে গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৮ৰ ন্যায়িক দণ্ডাধীশে লিপিবদ্ধ কৰা ১৬৪ নং ধাৰাৰ অধীনত দিয়া জবানবন্দী যথাযথভাৱে বিবেচনা কৰি অভিযুক্ত মহিম বৰকটকী আৰু দুলু দত্তক তেওঁৰ শৰীৰত কেৰাচিন তেল ঢালি তেওঁৰ শৰীৰত জুই লগাই দিয়াৰ সময়ত মৃতক নগেন দলে কৰা মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দী গ্ৰহণ কৰে। গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৬ কিৰণ শইকীয়াই ফৌজদাৰী কাৰ্যবিধি আইনৰ ১৬৪ নং ধাৰাৰ অধীনত ন্যায়িক দণ্ডাধীশৰ আগত দিয়া জবানবন্দীত উল্লেখ কৰিছে যে মৃতক নগেন দলে মৃত্যুৰ আগমুহূৰ্তৰ জবানবন্দী দিছিল যে এই দুজন অভিযুক্তই মৃতক নগেন দেৰ শৰীৰত কেৰাচিন ঢালি জুই লগাই দিছিল। এই সাক্ষীসকলে এইটোও প্ৰমাণ কৰিলে যে আচামী মহিম বৰকটকীক ঘটনাস্থলীত হাতেলোটে ধৰা পেলোৱা হৈছিল আনহাতে দুলু দত্ত সেই ঠাইৰ পৰা পলায়ন কৰিছিল। সেয়েহে সত্ৰ ন্যায়াধীশে দুয়োজন অভিযুক্তক ভাৰতীয় দণ্ডবিধিৰ ধাৰা ৩০২ আৰু ধাৰা ৩৪ৰ অধীনত দোষী সাব্যস্ত কৰি আজীৱন সশ্ৰম কাৰাদণ্ডৰ শাস্তি প্ৰদান কৰে। আচামীসকলক ভাৰতীয় দণ্ডবিধিৰ ধাৰা ৪৩৬ আৰু ধাৰা ৩৪ৰ অধীনত দোষী সাব্যস্ত কৰি শাস্তি প্ৰদান কৰা হয় আৰু তেওঁলোকক পাঁচ বছৰৰ সশ্ৰম কাৰাদণ্ডৰ শাস্তি প্ৰদান কৰা হয়। দুয়োটা শাস্তি একেলগে চলিব।

এই ৰায় আৰু দোষী সাব্যস্ত আৰু শাস্তিৰ আদেশৰ বিৰুদ্ধে অভিযুক্ত ব্যক্তিয়ে গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ত ১৯৮৩ চনৰ ৬৬ নং ফৌজদাৰী আপীল দাখিল কৰিছিল। উচ্চ ন্যায়ালয়ে এই ভিত্তিত বিচাৰ কৰিছিল যে গোচৰটোৰ সমগ্ৰ প্ৰমাণ পৰিস্থিতিগত আছিল কাৰণ এই ঘটনাৰ

কোনো প্রত্যক্ষদৰ্শী নাছিল আৰু গোচৰটো গোচৰীয়া পক্ষৰ মতে প্রমাণিত হোৱা পৰিস্থিতি মৃত্যুৰ আগেয়ে দিয়া জৱানবন্দীৰ সৈতে জড়িত । বিদ্বান ন্যায়াধীশসকলে ৰায় দিছিল যে মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জৱানবন্দীত সাক্ষ্যদান কৰা অভিযোজন পক্ষৰ ৪ নং সাক্ষী অৰুণ বৰুৱাৰ সাক্ষ্য সম্পূৰ্ণ নিৰ্ভৰযোগ্য নাছিল কাৰণ তেওঁৰ সাক্ষ্যত গুৰুতৰ দুৰ্বলতা আছিল কাৰণ তেওঁ আৰক্ষীক দিয়া তেওঁৰ বক্তব্যক বিতৰ্ক কৰিছিল যে তিনিজন ব্যক্তিয়ে সুৰাপান কৰিছিল আৰু কাৰ্ড খেলিছিল যিটো আমি পৰ্যবেক্ষণ কৰা অনুসৰি গোচৰীয়া পক্ষৰ সংস্কৰণৰ ওপৰত গুৰুতৰ সন্দেহৰ সৃষ্টি কৰিব পৰাকৈ অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ তথ্য। বিদ্বান ন্যায়াধীশসকলে সেয়েহে ৰায় দিছিল যে গোচৰীয়া পক্ষই আপীলকাৰীসকলৰ বিৰুদ্ধে অভিযোগ উত্থাপন কৰা অপৰাধসমূহ সন্দেহৰ বাহিৰত প্রমাণ কৰাত ব্যৰ্থ হৈছে। অভিযুক্ত ব্যক্তিসকলৰ বিৰুদ্ধে দিয়া দোষী সাব্যস্তকৰণ আৰু শাস্তি বাতিল কৰা হয় আৰু আপীলৰ অনুমতি দিয়া হয়। ন-আলিৰ কাষত অৱস্থিত মৃত নগেন দেৱ দোকানখন জ্বলাই দিয়া হৈছিল আৰু কেৰাচিন ঢালি নগেন দেৱ শৰীৰতো জুই লগোৱা হৈছিল বুলি কোনো দ্বিমত নাই । প্রত্যক্ষদৰ্শী গোচৰীয়া পক্ষৰ ৪ নং সাক্ষী-অৰুণ বৰুৱা, গোচৰীয়া পক্ষৰ ৬ নং সাক্ষী কিৰণ শইকীয়া আৰু গোচৰীয়া পক্ষৰ ৫ নং সাক্ষী-ৰবিন বৰুৱাই জুই দেখা পাই ঘটনাস্থলীলৈ আহিছিল। গোচৰীয়া পক্ষৰ ৪ নং সাক্ষীৰ সাক্ষ্যৰ পৰা এইটোও স্পষ্ট যে তেওঁ আৰু গোচৰীয়া পক্ষৰ ৪ নং সাক্ষীৰ দোকানত থকা কিৰণ শইকীয়া দুয়োজনেই ঘটনাস্থলীলৈ একেলগে আহিছিল আৰু তেওঁলোকে জুই জ্বলি থকা নগেন দেৱ শৰীৰত বালি দলিয়াই দিয়াৰ চেষ্টা কৰিছিল আৰু কিৰণ শইকীয়াই মৃত নগেন দেৱ শৰীৰত কাপোৰ পিন্ধাই জুই নুমাই পেলাইছিল। আৰক্ষীৰ সহকাৰী উপ-পৰিদৰ্শক অভিযোজন পক্ষৰ ৪ নং সাক্ষী আৰু গোচৰীয়া পক্ষৰ ১ নং সাক্ষী প্ৰদীপ জ্যোতি শৰ্মাইও সাক্ষ্যত কৈছে যে মৃতক নগেন দেৱে মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জৱানবন্দী প্ৰদান কৰি কয় যে অভিযুক্ত ব্যক্তি মোহিম বৰকটকী আৰু দুলু

দত্তই তেওঁৰ দোকানত কেৰাচিন তেল ঢালিছিল আৰু তেওঁৰ ওপৰত কেৰাচিন তেল ছটিয়াই দিছিল আৰু তাৰ পিছত জুই লগাই দিছিল। অভিযোজন পক্ষৰ ৪ নং সাক্ষী আৰু গোচৰীয়া পক্ষৰ ১ নং সাক্ষীৰ জবানবন্দীৰ পৰা এইটোও স্পষ্ট যে অভিযুক্ত মোহিম বৰকটকীক ঘটনাস্থলীত হাতলোটে ধৰা হৈছিল আৰু তাত তেওঁক ৰখাই থৈছিল আৰু দুলু দত্ত ঘটনাস্থলীৰ পৰা পলায়ন কৰিছিল। সাধাৰণ পঞ্জিৰ দৰজ নং ৪৭ অৰ্থাৎ ঘটনা সংঘটিত হোৱাৰ তাৰিখে যোৰহাট থানাত সন্ধিয়া প্ৰায় ৭.১৫ বজাত পোৱা টেলিফোনিক বাৰ্তাৰ পৰাও এই কথা স্পষ্ট যে উক্ত দুজন ব্যক্তিয়ে মৃতক নগেন দেৰ লগতে বৰুৱা প্ৰিন্টাৰৰ সন্মুখত অৱস্থিত তেওঁৰ গেলামালৰ দোকানখনতো কেৰাচিন তেল ঢালি জুই লগাইছিল। আচামীসকলৰ এজনক স্থানীয় ৰাইজে আটক কৰিছিল আৰু শ্ৰী পি. কে. খাতনিয়াৰক যেতিয়া জনোৱা হৈছিল তেওঁ সাধাৰণ পঞ্জিত দৰজ দিয়াৰ পিছত স্থানীয়ভাৱে তদন্ত কৰিছিল।

এই কথা তদন্তকাৰী বিষয়া গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৭ য়ে প্ৰমাণ কৰে আৰু ইয়াক প্ৰদৰ্শক ৭(১) হিচাপে চিহ্নিত কৰে। লগতে দেখা যায় যে ঘটনাটো তদন্ত কৰিয়েই নগৰ উপ-পৰিদৰ্শক শ্ৰী খাতনিয়াৰ থানালৈ উভতি আহি জনায় যে মহিম বৰকটকী আৰু দুলু দত্তই ন-আলিৰ বৰ্ণা প্ৰিন্টাৰৰ সন্মুখত থকা গেলামাল দোকানৰ ভিতৰত প্ৰৱেশ কৰি দোকানখনত বিক্ৰীৰ বাবে ৰখা কেৰাচিন তেল ঢালি জুই লগাই আৰু ফলত গেলামাল দোকানখন জুলি যায়। নগেন দে দোকানৰ মালিক আছিল আৰু তেওঁৰ গাতো জুই লগাই দিয়া হয়। সাধাৰণ পঞ্জিত লিপিবদ্ধ কৰা হৈছিল যে লোকসকলে সেই ঠাইতে আটক কৰা মহিম বৰকটকীক থানালৈ পঠিয়াই দিয়া হৈছিল। এই সাধাৰণ পঞ্জী নং ৫০ গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৭য়ে প্ৰমাণ কৰিছিল আৰু ইয়াক প্ৰদৰ্শক নং ৭(২) হিচাপে চিহ্নিত কৰা হৈছিল। ইয়াৰ উপৰিও দেখা যায় যে গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৪- অৰুণ বৰুৱা, গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৫- প্ৰবীণ বৰুৱা,

গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৬- কিৰণ শইকীয়া আৰু গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ১- প্ৰদীপজ্যোতি শৰ্মাই সেই সময়ত ন-আলি অঞ্চলত কৰ্তব্যৰত আছিল আৰু সেই সময়ত প্ৰায় একেলগে ঘটনাস্থলীত উপস্থিত হৈছিল আৰু সকলোৱে নগেন দেক তেওঁৰ দোকানৰ বাহিৰত সম্পূৰ্ণ জলন্ত অৱস্থাত পাইছিল। এই তিনিওজন সাক্ষী অৰুণ বৰুৱা, কিৰণ শইকীয়া আৰু প্ৰদীপজ্যোতি শৰ্মাৰ সাক্ষ্যৰ পৰাও দেখা যায় যে আঘাতপ্ৰাপ্ত নগেন দেৰ চেতনা আছিল আৰু জ্বলা-পোৰা বিষৰ বাবে কান্দি আছিল। তেওঁলোকে সাক্ষ্য দিছিল যে মৃত নগেন দেয়ে ঘটনাস্থলীত অভিযুক্ত মহিম বৰকটকী আৰু দুলু দত্তক আক্ৰমণকাৰী হিচাপে জড়িত কৰি মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দী প্ৰদান কৰিছিল। ৩ আৰু ৪ নং প্ৰদৰ্শকৰ পৰা এইটোও স্পষ্ট যে ন্যায়িক দণ্ডাধীশ শ্ৰী ধৈৰ্য শইকীয়াই (গোচৰীয় সাক্ষী ৮) ৭.১১.১৯৭৮ তাৰিখে অৰুণ বৰুৱা (গোচৰীয় সাক্ষী ৪) আৰু কিৰণ শইকীয়াৰ (গোচৰীয় সাক্ষী ৬) ফৌজদাৰী কাৰ্যবিধি আইনৰ ১৬৪ নং ধাৰাত মৃত নগেন দেয়ে মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দীৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰি কৈছিল যে মহিম বৰকটকী আৰু দুলু দত্তই নগেনৰ গাত জুই লগাই দিছিল। গোচৰীয়া পক্ষৰ ৪ নং সাক্ষী অৰুণ বৰুৱাইও তেওঁৰ সাক্ষ্যত মৃতকৰ মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দীৰ বিষয়ে স্পষ্টভাৱে সাক্ষ্যদান কৰিছে। অৱশ্যে গোচৰীয়া পক্ষৰ ৬ নং সাক্ষী কিৰণ শইকীয়াই মৃতক নগেন দেয়ে মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দীৰ সন্দৰ্ভত আৰক্ষীৰ লগতে ন্যায়িক দণ্ডাধীশৰ আগত দিয়া জবানবন্দীৰ বিপৰীত সাক্ষ্য দিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। মূল সাক্ষ্যত তেওঁ স্বীকাৰ কৰিছিল যে তেওঁ যোৰহাট আদালতৰ দণ্ডাধীশৰ আগত এই ঘটনাৰ বিষয়ে জবানবন্দী দিছিল। প্ৰদৰ্শক ৪ তেওঁৰ জবানবন্দী আৰু প্ৰদৰ্শক ৪(২) তেওঁৰ স্বাক্ষৰ। তেওঁ আৰু কয় যে দণ্ডাধীশে তেওঁৰ জবানবন্দী লিপিবদ্ধ কৰিছে। কিন্তু জেৰাত তেওঁ নিজৰ সাক্ষ্যৰ বৈপৰীত্য কৰি কয় যে তেওঁক আৰক্ষীয়ে দণ্ডাধীশৰ আগত তেনেদৰে কবলৈ নিৰ্দেশ দিছিল। যদিও তেওঁৰ জবানবন্দী বিবেচনা

কৰা নহয়, তথাপিও দণ্ডাধীশৰ আগত অভিযোজন পক্ষৰ ৪ নং সাক্ষী অৰুণ বৰুৱাৰ স্পষ্ট বক্তব্য (প্ৰদৰ্শক ৩) আৰু তেওঁৰ সাক্ষ্যই দণ্ডাধীশৰ আগত মৃতকৰ মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দীৰ বিষয়ে তেওঁৰ বক্তব্যক স্পষ্টভাৱে সমৰ্থন কৰে যত অভিযুক্ত দুজনক তেওঁৰ আক্ৰমণকাৰী হিচাপে জড়িত কৰা হৈছে। আপীল আদালতে অভিযোজন পক্ষৰ ৪ নং সাক্ষ্যৰ লগতে দণ্ডাধীশৰ দ্বাৰা ফৌজদাৰী কাৰ্যবিধি আইনৰ ১৬৪ নং ধাৰাৰ অধীনত লিপিবদ্ধ কৰা তেওঁৰ জবানবন্দীক নিৰ্ভৰযোগ্য নাছিল বুলি নাকচ কৰি আইনৰ বিধান উলংঘা কৰিছে কাৰণ তেওঁ আৰক্ষীৰ আগত দিয়া তেওঁৰ জবানবন্দীৰ লগত ইয়াৰ এই ক্ষেত্ৰত সাদৃশ্য দেখা নাযায় যে এই তিনিজন ব্যক্তিয়ে (দুয়োজন অভিযুক্ত আৰু মৃত নগেন দে) সুৰা সেৱন কৰিছিল আৰু জুৱা খেলিছিল। তদুপৰি চি. ডব্লিউ. ১ প্ৰদীপ জ্যোতি শৰ্মাই কয় যে তেওঁ জুই লগা ঘটনা সংঘটিত হোৱাৰ কেইমিনিটমানৰ পিছত উপস্থিত হৈছিল আৰু তেওঁ মৃতকৰ শৰীৰৰ জ্বলা-পোৰা বিষয় বাবে কান্দি থকা দেখা পাইছিল। মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দীত তেওঁ উল্লেখ কৰিছিল যে মহিম বৰকটকী আৰু দুলু দত্তই তেওঁৰ ওপৰত কেৰাচিন তেল ঢালি দি তেওঁৰ গাত জুই লগাই দিছিল। তেওঁ লগতে উল্লেখ কৰিছিল যে ঘটনাস্থলীত তেওঁ লক্ষ্য কৰিছিল যে অভিযুক্ত মহিম বৰকটকীক ৰাইজে আটক কৰি মাৰপিত কৰিছিল। তেওঁ পুনৰ উল্লেখ কৰিছিল যে মহিম বৰকটকীক ৰাইজৰ মাৰপিতৰ পৰা বচাবলৈ তেওঁ মহিম বৰকটকীক তেওঁৰ লগত থকা আৰক্ষী কনিষ্টবলৰ হাতত গতাই দিছিল। তেওঁ লগতে সাক্ষ্য দিছিল যে নগেন দেৰ চেতনা আছিল আৰু তেওঁ কথা ক'ব পৰা হৈ আছিল। মৃতকৰ মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দীৰ সন্দৰ্ভত এই সাক্ষীক কোনো জেৰা কৰা হোৱা নাছিল। এই সাক্ষীয়ে আৰু কয় যে তেওঁ ৰাতি থানালৈ আহিছিল আৰু পৰিদৰ্শকক এই ঘটনা সম্পৰ্কে জনাইছিল। তেওঁ লগতে কয় যে অচি-য়ে এই তথ্য সাধাৰণ পঞ্জীত লিপিবদ্ধ কৰিছিল নে নাই তেওঁ নাজানে। গোচৰীয়া পক্ষৰ ২

নং সাক্ষী ডাঃ জিবকান্ত বৰা, যিয়ে মৃতকৰ শৰীৰৰ মৰণোত্তৰ পৰীক্ষা কৰে, তেওঁৰ সাক্ষ্যত উল্লেখ কৰিছে যে এনে ধৰণৰ জ্বলি যোৱা আঘাতৰ সন্মুখীন হোৱা ব্যক্তিৰ মৃত্যুৰ আগেয়ে কিছু সময়ৰ বাবে চেতনা থাকিব পাৰে। গতিকে এইটো নুই কৰিব নোৱাৰি যে মৃত নগেন দেৰ শৰীৰত জুই লগাৰ বাবে গুৰুতৰভাৱে আঘাত হোৱাৰ পিছতো তেওঁৰ চেতনা আছিল আৰু তেওঁ কথা কব পাৰিছিল আৰু মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তত জবানবন্দী দিব পাৰিছিল, যিটো গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৪ আৰু গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ১ য়ে সাক্ষ্যত উল্লেখ কৰিছিল। প্ৰতিবাদী পক্ষৰ হৈ বিদ্বান অধিবক্তাই আমাক পতিয়ন নিয়াবলৈ চেষ্টা কৰিছে যে মৃত নগেন দেয়ে মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দী দাখিল কৰাৰ কোনো প্ৰমাণ নাই, কিয়নো সাধাৰণ পঞ্জী দৰজত লিপিবদ্ধ কৰা জবানবন্দীৰ বিষয়ে গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ১ৰ এনে তথ্য উল্লেখ কৰা নাছিল। তদুপৰি, মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দী যদি আন সাক্ষ্যৰ দ্বাৰা সমৰ্থিত নহয়, তেন্তে আদালতে অভিযুক্ত উত্তৰদাতাসকলক দোষী সাব্যস্ত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সেই জবানবন্দী বিবেচনা কৰিব নোৱাৰে। ইয়াৰ উপৰিও যুক্তি দিয়া হৈছে যে আপীল আদালতে আন কোনো সাক্ষ্যৰ দ্বাৰা সমৰ্থিত নোহোৱা মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দী নাকচ কৰাটো সঠিক আছিল আৰু অভিযুক্তসকলক যথাযথভাৱে দোষমুক্ত কৰিছিল। আমি গোচৰৰ নথিত থকা প্ৰমাণসমূহ ভালদৰে বিবেচনা আৰু মূল্যায়ন কৰিছো আৰু ইয়াৰ সামগ্ৰিক মূল্যায়নৰ ভিত্তিত আমি ধৰি লৈছো যে গোচৰীয়া পক্ষই তেওঁলোকৰ বিৰুদ্ধে উত্থাপিত অভিযোগসমূহ যুক্তিসংগত সন্দেহৰ উৰ্ধত প্ৰমাণ কৰিছে। উচ্চ ন্যায়ালয়ে নিৰ্দোষী বুলি প্ৰদান কৰা আদেশ তলত উল্লেখ কৰা কাৰণসমূহৰ বাবে খাৰিজ কৰা হব। প্ৰথমতে, প্ৰত্যক্ষদৰ্শী গোচৰীয়া পক্ষৰ ৪ নং সাক্ষী, ৫ নং সাক্ষী আৰু আদালতে মতা ১ নং সাক্ষীয়ে নিঃসন্দেহে ২.১১.১৯৭৮ তাৰিখে সন্ধিয়া প্ৰায় ৭ বজাত মৃতক নগেন দেৰ গেলামালৰ দোকানত জুই দেখা পাই ঘটনাস্থলী উপস্থিত হৈছিল। এই

সকলোবোৰ সাক্ষীয়ে দেখিছে যে দোকানখন জ্বলি আছে আৰু নগেন দেৰ শৰীৰত জুই লাগি আছে। সেইদিনা যোৰহাট থানাৰ পৰা মোতায়ন কৰা অনুসৰি যোৰহাট আৰক্ষী নিবেশত থকা এ. এছ. আই. গোচৰীয়া পক্ষৰ ৪ নং সাক্ষী অৰুণ বৰুৱা আৰু চি আদালতে মতা ১নং সাক্ষী প্ৰদীপ জ্যোতি শৰ্মাই যোৰহাট চহৰত আইন শৃংখলা নিয়ন্ত্ৰণ কৰ্তব্য পালন কৰি আছিল। এই সকলোবোৰ প্ৰত্যক্ষদৰ্শী গোচৰীয়া পক্ষৰ ৪ নং সাক্ষী আৰু আদালতে মতা ১ নং সাক্ষীয়েও উল্লেখ কৰি কৈছিল যে নগেন দেয়ে জ্বলা আঘাতৰ বাবে বহু কষ্ট পাইছিল আৰু কান্দি আছিল আৰু তেওঁ স্পষ্টকৈ উল্লেখ কৰিছিল যে অভিযুক্ত ব্যক্তি মহিম বৰকটকী আৰু দুলু দত্তই তেওঁৰ শৰীৰত কেৰাচিন তেল ঢালি জুই লগাই দিছিল। এতিয়ালৈকে গোচৰীয়া পক্ষৰ ৪ নং সাক্ষী আৰু আদালতে মতা ১ নং সাক্ষীৰ জবানবন্দী বিবেচনা কৰা হৈছে, কিন্তু এই বিষয়ত কোনো জেৰা কৰা হোৱা নাই। তদুপৰি, গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৪ আৰু গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৬ য়ে ফৌজদাৰী কাৰ্যবিধি আইনৰ ধাৰা ১৬৪ৰ অধীনত যোৰহাটৰ মুখ্য ন্যায়িক দণ্ডাধীশ (গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৮) ৰ সন্মুখত প্ৰদৰ্শক ৩ আৰু ৪ত জবানবন্দী দি কৈছিল যে মৃত নগেন দেয়ে অভিযুক্ত ব্যক্তিসকলক তেওঁৰ আক্ৰমণকাৰী হিচাপে জড়িত কৰি মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দী দিছিল। গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৪ আৰু গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৬ৰ জবানবন্দী যোৰহাটৰ অতিৰিক্ত মুখ্য ন্যায়িক দণ্ডাধীশ শ্ৰী ধৈৰ্য শইকীয়াৰ জবানবন্দী (গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৮)ৰ দ্বাৰা প্ৰমাণিত হৈছিল। অবশ্যেই গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৬ কিৰণ শইকীয়াই মুখ্য ন্যায়িক দণ্ডাধীশৰ আগত দিয়া তেওঁৰ জবানবন্দীৰ বিৰোধিতা কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। আদালতে মতা ১ নং সাক্ষীৰ সাক্ষ্যৰ সন্দৰ্ভত এইটো যুক্তি দিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে যে থানাৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত বিষয়াৰ আগত তেওঁ দিয়া জবানবন্দী যে মৃতকে মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দী দিছিল সেইটো গ্ৰহণ কৰিব নোৱাৰি কিয়নো সাধাৰণ পঞ্জীত লিপিবদ্ধ কৰা বুলি

দেখুৱাব পৰাকৈ একো তথ্য নাই। এই জবানবন্দী গ্ৰহণ কৰিব নোৱাৰি যিহেতু বিদ্বান সত্ৰ
ন্যায়াধীশে প্ৰদীপ জ্যোতি শৰ্মাক ফৌজদাৰী কাৰ্যবিধি আইনৰ ধাৰা ৩১১ৰ বিধান অনুসৰি কিয়
আদালতৰ সাক্ষী হিচাপে পৰীক্ষা কৰা হৈছিল তাৰ যুক্তিসংগত কাৰণ উল্লেখ কৰিছে। এইটো
স্পষ্টভাৱে পোৱা গৈছে যে শ্ৰী শৰ্মা এজন স্বতন্ত্ৰ আৰু নিস্বার্থ সাক্ষী আছিল আৰু তেওঁক
বিশ্বাসযোগ্য আৰু নিৰ্ভৰযোগ্য বুলি ধৰা হৈছিল। লগতে এইটোও পোৱা গৈছে যে শ্ৰী প্ৰদীপ
জ্যোতি শৰ্মা গোচৰৰ এজন গুৰুত্বপূৰ্ণ সাক্ষী আৰু তেওঁৰ সাক্ষ্য গোচৰৰ ন্যায্য সিদ্ধান্তৰ বাবে
গুৰুত্বপূৰ্ণ আছিল আৰু তেওঁৰ সাক্ষ্যৰ আন এজন স্বতন্ত্ৰ আৰু নিস্বার্থ সাক্ষী অৰ্থাৎ অৰুণ
বৰুৱাৰ সৈতে সম্পূৰ্ণ সমৰ্থন আছে যিজনকো বিশ্বাসযোগ্য আৰু নিৰ্ভৰযোগ্য সাক্ষী হিচাপে
পোৱা যায়। শ্ৰী প্ৰদীপ জ্যোতি শৰ্মাৰ সাক্ষ্য কেৱল তেওঁ এজন আৰক্ষী বিষয়া হোৱাৰ বাবে
অৱমূল্যায়ন কৰিব নোৱাৰি। সত্ৰ ন্যায়াধীশে তেওঁৰ আদেশত এইটোও উল্লেখ কৰিছিল যে
তেওঁক আদালতৰ সাক্ষী হিচাপে পৰীক্ষা কৰাৰ কাৰণসমূহ ১৭.২.১৯৮২ আৰু ২২.৩.১৯৮৩
তাৰিখৰ আদেশত বিশদভাৱে লিপিবদ্ধ কৰা হৈছে। গতিকে, সত্ৰ ন্যায়াধীশৰ এই তথ্য বিবেচনা
কৰি আমি বিবেচনা কৰিছো যে ফৌজদাৰী কাৰ্যবিধি আইনৰ ৩১১ ধাৰাৰ অধীনত প্ৰদীপ
জ্যোতি শৰ্মাক আদালতৰ সাক্ষী হিচাপে গণ্য কৰাত সত্ৰ ন্যায়াধীশৰ তথ্যত কোনো ত্ৰুটি নাই।
প্ৰতিপক্ষৰ হৈ গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৪ৰ সাক্ষ্যৰ সন্দৰ্ভত কোনো সমালোচনা নাই যে
মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দী সন্দৰ্ভত তেওঁৰ সাক্ষ্য মুখ্য সাক্ষী নং ১ প্ৰদীপ জ্যোতি শৰ্মাৰ
সাক্ষ্যৰ উপৰিও কিয় বিবেচনা কৰা নহব। তদুপৰি, প্ৰদৰ্শক ৩ আৰু ৪, অৰ্থাত ফৌজদাৰী
কাৰ্যবিধি আইনৰ ১৬৪ নং ধাৰাৰ অধীনত যোৰহাটৰ অতিৰিক্ত ন্যায়িক দণ্ডাধীশে ৭.১১.১৯৭৮
তাৰিখে লিপিবদ্ধ কৰা গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৪ আৰু ৬ৰ জবানবন্দীত দেখা যায় যে সাক্ষী
দুজনে স্পষ্টভাৱে উল্লেখ কৰিছিল যে নগেন দেয়ে মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দীত অভিযুক্ত

দুজনক তেওঁৰ আক্ৰমণকাৰী বুলি স্পষ্টকৈ উল্লেখ কৰিছিল। অভিযোজন পক্ষৰ ৪ নং সাক্ষী আৰু আদালতে মতা ১ নং সাক্ষীৰ এই সাক্ষ্যৰ লগতে যে মহিম বৰকটকীক ঘটনাস্থলীত ৰাইজে হাতেলোটে ধৰা পেলাই আটক কৰি ৰাখিছিল, আনহাতে দুলু দত্ত ঘটনাস্থলীৰ পৰা পলায়ন কৰিছিল। এই সকলোবোৰে গোচৰীয়া পক্ষৰ গোচৰটো যুক্তিসংগত সন্দেহৰ উৰ্ধত স্পষ্টভাৱে প্ৰমাণ কৰে আৰু ইয়াৰ পৰা একমাত্ৰ এটাই সিদ্ধান্তত উপনীত হোৱা যায় যে এই দুজন অভিযুক্তই দোকানখনত কেৰাচিন তেল ঢালিছিল আৰু মৃতকৰ গাত কেৰাচিন তেল ছটিয়াই দিছিল আৰু মৃতকৰ লগতে দোকানখনত জুই লগাই দিছিল। এইটো যুক্তি দিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে যে অভিযোজন পক্ষৰ ৪ নং সাক্ষীয়ে তেওঁৰ জবানবন্দীত উল্লেখ কৰা মৃতকৰ মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দীক কোনো স্বতন্ত্ৰ সাক্ষীয়ে সমৰ্থন কৰা নাই আৰু সেইবাবেই অভিযুক্তক দোষী সাব্যস্ত কৰিবলৈ তেওঁৰ সাক্ষ্যক নিৰ্ভৰ কৰিব নোৱাৰি। এই যুক্তিৰ সমৰ্থনত ৰামনাথ মাধো প্ৰসাদ আৰু অন্যান্য বনাম মধ্যপ্ৰদেশ চৰকাৰ, এ. আই. আৰ. ১৯৫৩ এছ. চি. ৪২০ গোচৰত প্ৰতিবেদিত সিদ্ধান্তৰ উল্লেখ কৰা হৈছে য'ত পৰ্যবেক্ষণ কৰা হৈছে:

"আইনমতে এইটো প্ৰতিষ্ঠিত যে কেৱল মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দীৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা প্ৰমাণৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি আৰু অধিক সমৰ্থন অবিহনে অভিযুক্তক দোষী সাব্যস্ত কৰাটো নিৰাপদ নহয় কাৰণ এনে বক্তব্য শপত লৈ দিয়া নহয় আৰু ইয়াৰ ওপৰত জেৰা কৰা নহয় আৰু কাৰণ এই জবানবন্দী দিয়া ব্যক্তিজন মানসিক আৰু শাৰীৰিকভাৱে বিভ্ৰান্ত অৱস্থাত থাকিব পাৰে আৰু তেওঁ জবানবন্দী দিয়াৰ সময়ত তেওঁৰ হয়তো তেওঁৰ কল্পনাশক্তিৰ দ্বাৰা আকৰ্ষিত হ'ব পাৰে। এই পৰিপ্ৰেক্ষিতত গোচৰটোত মৃতকে মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তত কৰা কেৱাটোও জবানবন্দী আৰু সেইবোৰ প্ৰমাণ কৰিবলৈ বিচৰাটো বিবেচনা কৰিব লাগিব।"

এই পৰ্যবেক্ষণটো এই আদালতে খুশাল ৰাও বনাম বম্বে ৰাজ্য, [১৯৫৮] এছচিআৰ ৫৫২ গোচৰত পৰৱৰ্তী সিদ্ধান্তত মৃত্যুদণ্ডৰ আদেশৰ প্ৰকৃতিৰ হোৱাৰ বাবে বাতিল কৰা হৈছে। কুছা আৰু অন্যান্য বনাম উৰিষ্যা ৰাজ্য, এ. এল. আৰ. ১৯৮০ এছচি পৃষ্ঠা ৫৫৯, ৫৬২ দফা ৯ ত এই আদালতে একেই সিদ্ধান্ত লৈছিল। এই ক্ষেত্ৰত অসম চৰকাৰ বনাম মাইজুদ্দিন আহমেদ, [১৯৮৩] ২ এছচি ১৪, ১৯ দফা ১০ ত এই আদালতে কৰা পৰ্যবেক্ষণৰ কথা তলত দিয়া চৰ্তসমূহ উল্লেখ কৰাটো প্ৰাসংগিক হব:

সেয়েহে এতিয়া আইনমতে এইটো ভালদৰে প্ৰতিষ্ঠিত হৈছে যে মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তত কৰা জবানবন্দীৰ ভিত্তিত দোষী সাব্যস্ত হব পাৰে আৰু যদিহে আদালত সন্তুষ্ট হয় যে মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তত কৰা জবানবন্দীটো সত্য আৰু আন কোনো ধৰণে বিকৃত নহয়, তেন্তে ইয়াৰ সমৰ্থন কৰাটো একেবাৰেই প্ৰয়োজনীয় নহয়।

এই আদালতে জয়ৰাজ বনাম তামিলনাডু ৰাজ্য, এ. আই. আৰ. ১৯৭৬ এছ. চি. ১৫১৯, ৫২২ দফা ১৬ ত উল্লেখ কৰিছে য'ত লিখা আছে:

"যেতিয়া সাক্ষী (মৃত্যুৰ আগমুহূৰ্তত দিয়া জবানবন্দী)-এ শৰীৰত গুৰুতৰ বিষ অনুভৱ কৰিছিল (পেটত ছুৰীৰে কৰা আঘাতৰ বাবে) আৰু আতংকিত হৈ চিঞৰিছিল, তেতিয়া তেওঁ স্বাভাৱিকভাৱে তেওঁক ছুৰীৰে কোনে আঘাত কৰিছিল সেই বিষয়ে বিশদভাৱে তেওঁৰ সময় নষ্ট নকৰাকৈ দগ্ধাধীশক কব। মৃত্যুৰ প্ৰাকমুহূৰ্তৰ জবানবন্দী চমু হোৱাৰ বাবে জবানবন্দীৰ ওপৰত সন্দেহৰ সৃষ্টি কৰিব নালাগে। বৰঞ্চ ইয়াৰ পৰা অনুমান কৰিব পাৰি যে জবানবন্দীটো সঁচা আছিল আৰু আন কাৰো দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হোৱা নাছিল, বিশেষকৈ যিহেতু মৃত্যুৰ

প্রাকমুক্তৰ জবানবন্দীৰ মূল অংশ প্ৰত্যক্ষদৰ্শীৰ জবানবন্দীৰ সৈতে মিল
আছিল।"

এই গোচৰটোত আমি গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৪ৰ লগতে আদালতে মতা ১নং সাক্ষীৰ
সাক্ষ্যসমূহ ভালদৰে বিবেচনা কৰিছো আৰু আমি স্পষ্টভাৱে মতপোষণ কৰো যে মৃত নগেন
দেয়ে মৃত্যুৰ প্ৰাকমুক্তৰ জবানবন্দীখন স্পষ্টভাৱে অভিযুক্ত দুজন ব্যক্তিক তেওঁৰ আক্ৰমণকাৰী
হিচাপে জড়িত কৰি কৰিছিল। গুৰুতৰভাৱে আঘাতপ্ৰাপ্ত হোৱাৰ সময়ত মৃতকে মৃত্যুৰ
প্ৰাকমুক্তত কৰা জবানবন্দী সত্য আৰু বিশ্বাসযোগ্য। সেয়েহে, গোচৰীয়া পক্ষৰ সাক্ষী নং ৪
আৰু আদালতে মতা সাক্ষী নং ১ৰ সাক্ষ্য আৰু লগতে ফৌজদাৰী কাৰ্যবিধিৰ ধাৰা ১৬৪ৰ
অধীনত লিপিবদ্ধ কৰা জবানবন্দীসমূহ- প্ৰদৰ্শক নং ৬ আৰু ৪ৰ সামগ্ৰিক মূল্যায়নত আমি
দেখিবলৈ পাওঁ যে ভাৰতীয় দণ্ডবিধি, ১৮৬০ৰ ধাৰা ৩৮২/৩৪ আৰু ৪৩৬/৩৪ৰ অধীনত
উত্থাপিত অভিযোগসমূহ অভিযুক্ত দুজনৰ বিৰুদ্ধে গোচৰীয়া পক্ষই যুক্তিসংগত সন্দেহৰ উৰ্ধত
প্ৰমাণ কৰিছে। সত্ৰ ন্যায়াধীশে অভিযুক্ত দুজনক সঠিকভাৱে দোষী সাব্যস্ত কৰি ভাৰতীয়
দণ্ডবিধি আইনৰ ৩০২/৩৪ ধাৰাৰ অধীনত আজীৱন কাৰাদণ্ড আৰু ভাৰতীয় দণ্ডবিধি আইনৰ
৪৩৬/৩৪ ধাৰাৰ অধীনত ৫ বছৰৰ সশ্রম কাৰাদণ্ডৰ শাস্তি প্ৰদান কৰিছিল। দুয়োটা শাস্তি
একেলগে চলি থাকিব। ইয়াৰ দ্বাৰা উচ্চ ন্যায়ালয়ে অভিযুক্ত দুজনক নিৰ্দোষী বুলি প্ৰদান কৰা
ৰায় আৰু আদেশ বাতিল কৰা হয় আৰু সত্ৰ ন্যায়াধীশে প্ৰদান কৰা ৰায় আৰু দোষী সাব্যস্ত
কৰাৰ আদেশ বাহাল ৰখা হয়। শাস্তি সম্পূৰ্ণ কৰাৰ বাবে অভিযুক্তৰ বিৰুদ্ধে তৎকালীনভাৱে
গ্ৰেপ্তাৰী পাৰোৱানা জাৰী কৰা হওক।

আপীল মঞ্জুৰ কৰা হল।

Translated by using AI, IIT, Guwahati

DISCLAIMER

"The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation".

(“স্থানীয় ভাষালৈ অনুদিত এই ৰায় গোচৰত জড়িত পক্ষই বুজি পোৱাৰ উদ্দেশ্যে সীমিত ব্যৱহাৰৰ বাবেহে। ইয়াৰ বাবে অন্য ক্ষেত্ৰত অনুদিত ৰূপ ব্যৱহৃত নহ’ব। সকলো ব্যৱহাৰিক আৰু বিভাগীয় কামৰ লগতে ৰায়ৰ কাৰ্যকৰীকৰণ আৰু ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰতো এই ৰায়ৰ ইংৰাজী সংস্কৰণটোৱেই সঠিক বিবেচিত হ’ব।”)